

NORSK FOLKEMUSEUM

Interessen for fædrelandets historie har altid været vågen hos vort folk. Lige fra sagaens tid og til den dag idag har fortidens liv og historie haft en egen evne til at gribe sindene. Ikke mindst kanske den indre historie, billedet af det liv som i helg og søgn har været ført i vort land ned igjennem tiderne, og af de livsvilkår som har præget dette liv i dets skiftende former. Hvordan vore fædre leved og stræved, hvordan de førte sin strid mod en streng natur og mod ublide kår, dyrked sin jord, eller drev sit

Fra Brelland i Høldalsmo, Telemarken.

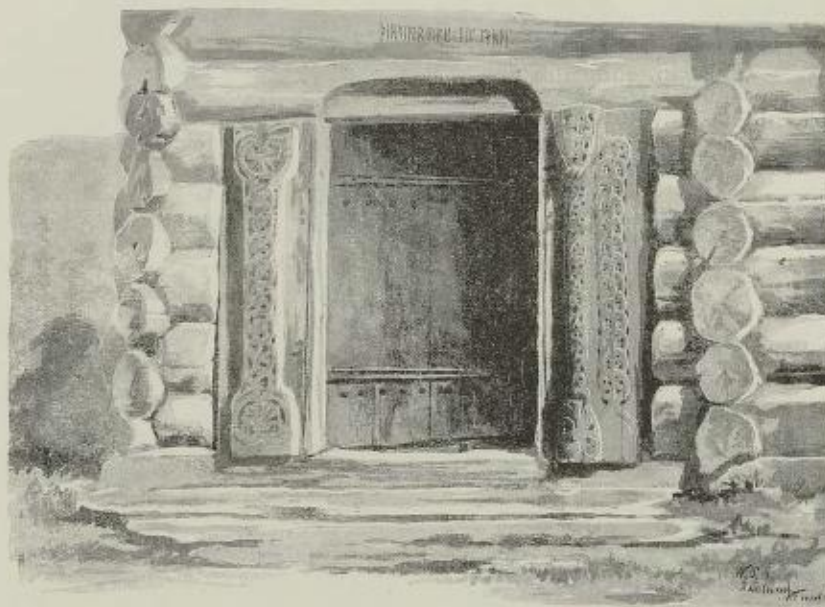
Efter fotografi af Axel Lindahl.

sjøbrug, sin handel, sit håndverk, hvordan de bodde og klædte sig, hvordan de opdrog sine børn, hvordan deres åndsliv formed sig under de vekslende tider, hvad de tænkte og hvad de trodde, — alt dette fængsler og interesserer os alle lige levende, smaa og store, lægmand og lærd. Ti i hvert enkelt sådant drag af fædrenes liv og kulturhistorie ser vi sidestykker eller modstykker til vort eget liv og vore egne livskår. Vi får øiet op, for hvordan naturen har præget folkets liv og livet atter folkets historie; vi lærer at forstå vort folk bedre, hvordan det er blit som det er, med sine dyder og sine lyder. Og jo mere vi forstår, des mere vokser og styrkes ogsaa vor nationalfølelse.

Det er dette «*Norsk Folkemuseum*» vil hjælpe til. Det vil give os adgang til selv at iagttage det gamle liv og dets kultur. Vi hører ikke bare fortalt om fortidens liv; vi ser det, ser det håndgribelig for os, i bygninger, i redskaber og husgeråd, i stort og i småt. Og vi ser ikke alene enkelthed for enkelthed, gjenstandene står ikke løsrevne og isolerede som nummere i en videnskabelig samling; de slutter sig sammen til et helhedsbillede, i sin egen ramme og sine gamle omgivelser, ganske som det var i livet selv: hele stuen med dens gamle bohavede og mangeartede indhold, — ja huset selv, som det en gang stod der, midt i et stykke norsk natur (se billederne). Fædrenes liv blir levende for os; det er som vi kan tage og føle på det, så nær kommer det os. Og dette selvsyn vil give en forstaaelse, som vil virke opdragende og udviklende på alle lag i vort folk.

At Folkemuseet ved siden heraf vil få en væsentlig betydning som materialsamling for den videnskabelige erkjendelse af vort folks udvikling i de forskjellige retninger, er noget

Dørparti fra Raulandsstuen i Opdal, Numedal.
Efter W. Peters.

som alene behøver at nævnes. Allerede dette hensyn gjør en sådan institution i høi grad påkrævet; ti intet af de ældre museer kan optage Folkemuseets indhold, uden at sprænges, og vilde heller ikke, med sin plan og sin virkemåde, kunne give det samlede anskuelige billede af fortidens liv som Folkemuseet kan.

Men først og sidst blir det dog et Folkemuseums betydning for nationalfølelsen og det fælles åndsliv som gjør oprettelsen deraf til en sag af største vigtighed. Over indgangen til «*Nordiska Museet*» i Stockholm står ordene «*Känn dig själf*». Og et saadant *Kjend dig selv* står usynligt over ethvert Folkemuseums port. Et speilbillede af folkets liv er det jo som Folkemuseet stiller frem for nutiden, og jo bedre vor slægt kjender sine forudsætninger i fortiden, des bedre vil den kjende sig selv. Et norsk Folkemuseum vil give brede lag i nationen en forstaaelse af vort nationale liv og vor kulturudvikling og en følelse af samhørighed både indbyrdes og med de fremfarne slegter — som sikkerlig vil give renter for fremtiden.

Derfor er et norsk folkemuseum en landssag, og derfor tillader vi os at rette en henvendelse om hjælp og støtte til hver norsk mand og kvinde. Det gjælder at reise et monument over vort folks vekst i kultur og nationalitetsudvikling, et monument over den gamle bondekultur så vel som over byernes og de høiere kredsers liv.

Men dette monument må reises snart. Det er paa høie tid. De gamle sagn og viser forsvinder mer og mer, med hver en gammel kone som farer til jorden. Og de synlige minder om den ældre kultur er ikke bedre farne: hver jernbane og hver ny chaussée, som jævner veien ind til vore lukkede dale, ja snart sagt hver en turist som gjæster vort land, bærer med sig ud igjen det ene stykke efter det andet af denne svindende kultur.

Og det er store masser af gjenstande som således er gåt, og fremdeles går, ud af vort land.

Under foreningen med Danmark havned vore fortidslevninger i de kjøbenhavnske samlinger, og til Kjøbenhavn må vi i mange tilfælde søge den dag idag for at vinde sammenhæng

Interiør fra Sætersdalen.
Efter A. Schneider ved Aug. Eiebakke.

og oversigt. Nu spredes hvad vi har igjen for alle vinde, — og ønsker vi et samlende overblik over vort senere folkeliv og dets kulturgang, er det på ny til et andet land vi er nødt til at vende os, til Sverige: «Nordiska Museet» eier en ganske anderledes righoldig udstilling af norske kulturlevninger fra de nyere århundreder, end nogen norsk samling kan rose sig af. Ikke for det: vi skylder «Nordiska Museet» tak, fordi det har reddet så mange minder om vort folks ældre liv, på en tid da vi ikke selv havde øiet oppe for nødvendigheden af at samle dem; derved er ialfald et stort materiale blit bevaret. Og for videnskaben er det jo tilgjengeligt også i Stockholm (hvor ubekvemt det end kan være at måtte reise derind for at studere norsk kultur.) Men nu den næring vort folks nationalfølelse skulde suge af en sådan samling —? Og hensynet til hvad der er en nation værdigt og passende —?

«Nordiska Museet» har givet os et manende eksempel på hvad forstående oftervillighed hos alle samfundslag kan udrette, når den ledes med omtanke og ihærdighed. Fra alle kanter

af Sverige er der strømmet gaver ind af de forskjelligste arter, fra bygd og by, fra rige og ringe, gaver i penge og i gjenstande, fra de største til de mindste. Ogsaa hos os findes der endnu rundt om i de tusend hjem, både i de høiere samfundskredse og ude på landsbygden, en mangfoldighed af ældre kulturgjenstande, som samlede vilde danne et nogenlunde helt billede af de senere århundreders liv i vort land. Så sandt kun hver enkelt vil gjøre hvad der står i hans magt, er det endnu ikke for sent at reise et jværdigt Norsk Folkemuseum. Mangelen på gjenstande som for et uvant øie ser liden og ubetydelig ud, kan gjerne vise sig at være høist værdifuld, og i ethvert fald vil den, når den indordnes på sin plads, have sin store betydning for helheden og ensemblet.

Så tør vi da ogsaa håbe, at vore landsmænd ikke vil vise sig besjælede at mindre fædrelandsfølelse end den svenske nation, når det gjælder at redde de materielle vidnesbyrd om vort folks liv i senere tid og levningerne af dets ældre kultur.

Christiania, april 1895.

Dr. Gustav Storm.

Dr. L. Dietrichson.

H. Grosch.

Moltke Moe.

Ingar Nilsen.

Emil Roll.

Hans Aall.